

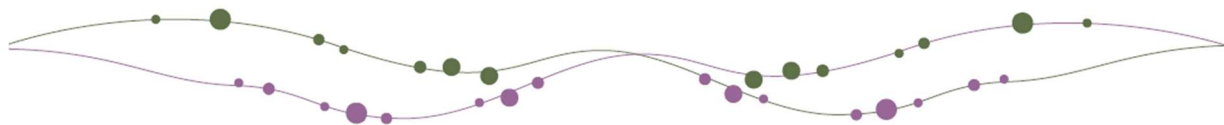

ÅFJORD
KOMMUNE

Kommunal planstrategi 2024-2027

Foto: Fotograf Ingunn Grøntvedt

FORSLAG, 24.09.2024

INNHOLDSFORTEGNELSE

1	Formålet med kommunal planstrategi	3
2	Kommunens plansystem	3
2.1	Plansystemet i kommunen	3
2.2	Samfunnsdel	3
2.3	Arealdel.....	4
3	Overordnede føringer.....	4
3.1	Nasjonale forventninger.....	4
3.2	Regionale føringer	5
3.3	Interkommunalt plansamarbeid	5
4	Utviklingstrekk og utfordringer	5
4.1	Befolkning	5
4.2	Folkehelse	7
4.3	Samferdsel	7
4.4	Klimautfordringer og samfunnsikkerhet	8
4.5	Arealforvaltning.....	10
4.6	Økonomi og kommunal tjenesteyting.....	11
5	Videreføring av påstartet planarbeid.....	11
5.1	Revisjon av kommuneplanen.....	11
5.2	Kommunedelplaner.....	11
5.3	Tema- og sektorplaner	12
6	Nye planer og revideringer i valgperioden	12
6.1	Planer med prosesskrav etter plan- og bygningsloven.....	12
6.2	Andre planer	12
	Kilder.....	13

1 FORMÅLET MED KOMMUNAL PLANSTRATEGI

Formålet med en kommunal planstrategi er å klargjøre hvilke planoppgaver som kreves i kommunen i en ny kommunestyreperiode. Planleggingen skal være behovsprøvd og ikke mer omfattende enn nødvendig. Dette går fram av plan- og bygningsloven § 3-1.

Planstrategien er et verktøy der det nye kommunestyret kan fastslå hvilke planoppgaver som skal prioriteres i valgperioden. Her gis muligheten til å fastslå ønsket utvikling i kommunen og hvordan aktuelle utfordringer skal håndteres.

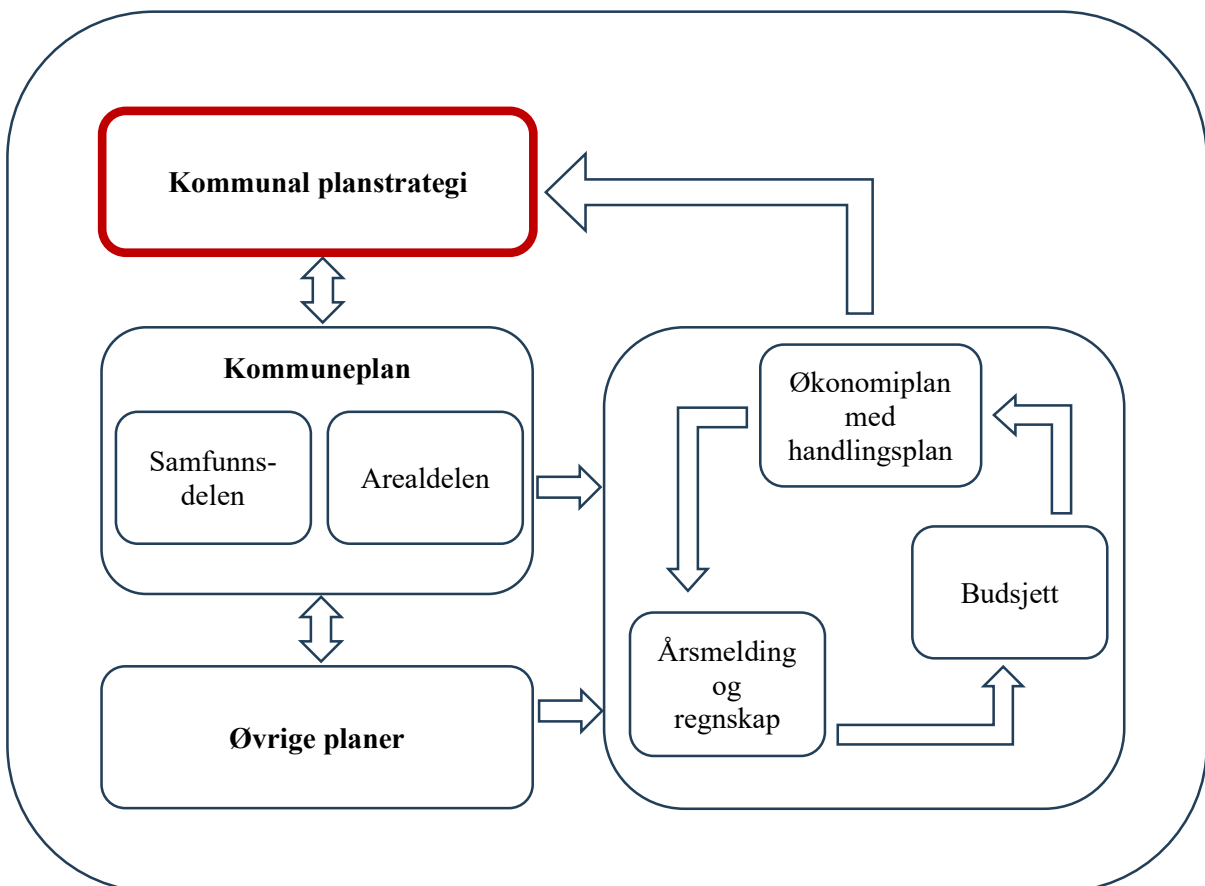
Planstrategien skal i første rekke ta stilling til hvorvidt gjeldende kommuneplan skal helt eller delvis revideres, eller om den skal videreføres. I tillegg kan planstrategien gi en vurdering av kommunens plansystem, planressurser og det samlede planbehovet i kommunestyreperioden, eksempelvis kommunedelplaner, tema- og sektorplaner.

Miljødepartementet har laget en veileder som gir ytterligere informasjon om kommunal planstrategi, <https://www.regjeringen.no/contentassets/83801c9c858d402ea2958e1930fc421a/t-1494.pdf>.

2 KOMMUNENS PLANSYSTEM

2.1 PLANSYSTEMET I KOMMUNEN

Figur 1 nedenfor viser plasseringen av kommunal planstrategi i det kommunale plansystemet.

Figur 1: Plassering av kommunal planstrategi i det kommunale plansystemet.

2.2 SAMFUNNSDEL

Kommuneplanens samfunnsdel for Åfjord kommune ble vedtatt av kommunestyret den 27.10.2022. Samfunnsdelen er det overordnede styringsdokumentet for kommunen, og peker fram mot 2034. I samfunnsdelen er dette satt som formål og resultatmål:

Formål

- Kommuneplanens samfunnsdel skal være et styringsverktøy for å gjøre Åfjord kommune til en attraktiv kommune å bo, jobbe og leve i.
- Samfunnsutviklingen skal skje på en klima- og miljøvennlig måte, i overensstemmelse med FNs bærekraftsmål.

Resultatmål

- Legge til rette for nødvendig reduksjon i klimagassutslipp, i henhold til nasjonale mål, og forurensning for øvrig, samtidig som samfunnet rigges for å møte klimaendringene.
- Skape og utvikle et inkluderende, åpent og raust samfunn som ivaretar alle livsfaser.
- Stimulere til kunst, kultur og aktivitet.
- Bidra til at kommunen er en attraktiv arbeidsgiver som rekrutterer, utvikler og beholder nødvendig kompetanse og arbeidskraft som løser nåværende og fremtidige samfunnsoppdrag, og utnytter handlingsrommet innenfor den digitale transformasjonen.
- Utarbeide en arealstrategi som viser koblingen mellom arealbruk og ønsket samfunnsutvikling, og bidrar til å sikre en helhetlig og langsiktig forvaltning av kommunens arealer.
- Legge til rette for en godt utbygd infrastruktur og en arealforvaltning som ivaretar naturmangfoldet og kulturarven.
- Legge til rette for nye arbeidsplasser.

Planen er bygd opp med utgangspunkt i hver av de 17 bærekraftsmålene til FN. Satsningsområder angitt under hvert bærekraftsmål gir strategier for hvordan bærekraftsmålene skal nås.

Samfunnsdelen inneholder arealstrategier som gir føringer inn i arbeidet med kommuneplanens arealdel.

2.3 AREALDEL

Etter kommunesammenslåingen opereres det med to arealdeler, en for tidligere Roan kommune, vedtatt 20.06.2019, og en for tidligere Åfjord kommune, vedtatt 14.06.2019.

Oppstart av arbeidet med ny arealdel, den første versjonen for den nye sammenslåtte kommunen, ble vedtatt av planutvalget den 09.11.2022. Planprogram ble vedtatt av kommunestyret den 26.01.2023.

3 OVERORDNEDE FØRINGER

3.1 NASJONALE FORVENTNINGER

Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2023-2027 ble vedtatt ved kongelig resolusjon den 20. juni 2023. Forventningsdokumentet trekker fram fem overordnede perspektiver:

- Samordning og samarbeid i planleggingen.
- Trygge og inkluderende lokalsamfunn.
- Velferd og bærekraftig verdiskaping.
- Klima, natur og miljø for framtida.
- Samfunnssikkerhet og beredskap.

Dette munner videre ut i til sammen 72 forventningspunkter for å innfri FNs bærekraftsmål.

Gjennom **Nasjonal transportplan 2022-2033, Meld. St. 20 (2020-2021)** setter regjeringen som overordnet mål at vi i 2050 skal ha et effektivt, miljøvennlig og trygt transportsystem. For å nå det overordnede målet vises det til satsing innenfor fem mål:

- Vi skal få mer igjen for fellesskapets ressurser
- Vi tar i bruk ny teknologi og forskning som bidrar til enklere og tryggere transport med lavere utslipp
- Vi utvikler en transportsektor som hjelper oss å nå Norges klima- og miljømål

- Vi styrker den store innsatsen for transportsikkerhet og nullvisjon om ingen drepte eller hardt skadde i trafikken
- Vi skal gjøre reisehverdagen enklere for folk flest og øke konkurranseevnen for norsk næringsliv

3.2 REGIONALE FØRINGER

Regional planstrategi 2024-2027 ble vedtatt av fylkestinget den 11.06.2024. Denne er tett knyttet til Trøndelagsplanen, som er den langsiktige planen for fylket. Regional planstrategi 2024-2027 legger føringer for prioriteringer og satsinger i fylkestingsperioden. Den har tre satsingsområder:

- I Trøndelag tar vi ansvar for klima- og naturutfordringene gjennom ...
- I Trøndelag skaper vi en god samfunnsberedskap i et trygt, helsefremmende og inkluderende Trøndelag gjennom ...
- I Trøndelag får vi nok arbeidskraft og rett kompetanse for å møte et arbeids- og næringsliv i endring gjennom ...

Til sammen er det angitt 13 underpunkter for å innfri dette. Som de viktigste regionale planene pekes det på:

- Regional plan for arealbruk (2023-2030)
- Regional plan for klimaomstilling (2021-2030)
- Regional plan for vannforvaltning (2022-2027)
- Regionale planer for ivaretagelse av villrein
- Vegstrategi for Trøndelag (2023-232)
- Samferdselsstrategi for Trøndelag (vedtatt 2017)
- Balansekunst – Kulturstrategi for Trøndelag (2019-2022)
- Regional plan for kulturmiljø (2022-2030)
- Kompetansestrategien (2023-2027)
- Verdiskapingsstrategien (2022-2025)
- Skolebruksplan og helhetlig tilbudsstruktur for Trøndelag (2024-2026)

3.3 INTERKOMMUNALT PLANSAMARBEID

Fosenregionen (Fosenregionen interkommunalt politisk råd) er en videreføring av Fosen regionråd som ble etablert i 1988. Deltakere i Fosenregionen er Indre Fosen, Osen, Ørland og Åfjord.

Hovedområdene for virksomheten er samarbeidstjenester som skal gi fosningene bedre levevilkår, fra helse, oppvekst, næring, samferdsel, reiseliv, kultur og infrastruktur. Samarbeidet omfatter alle områder som kommunene skal levere tjenester innenfor, men også det som regionen ønsker å samhandle om for å legge til rette for folk og næringsliv på Fosen.

Det er etablert interkommunalt samarbeid på flere områder på Fosen, eksempelvis Fosen helse IKS, Fosen barnevern, Fosen brann- og redningstjeneste og Fosen renovasjon IKS.

4 UTVIKLINGSTREKK OG UTFORDRINGER

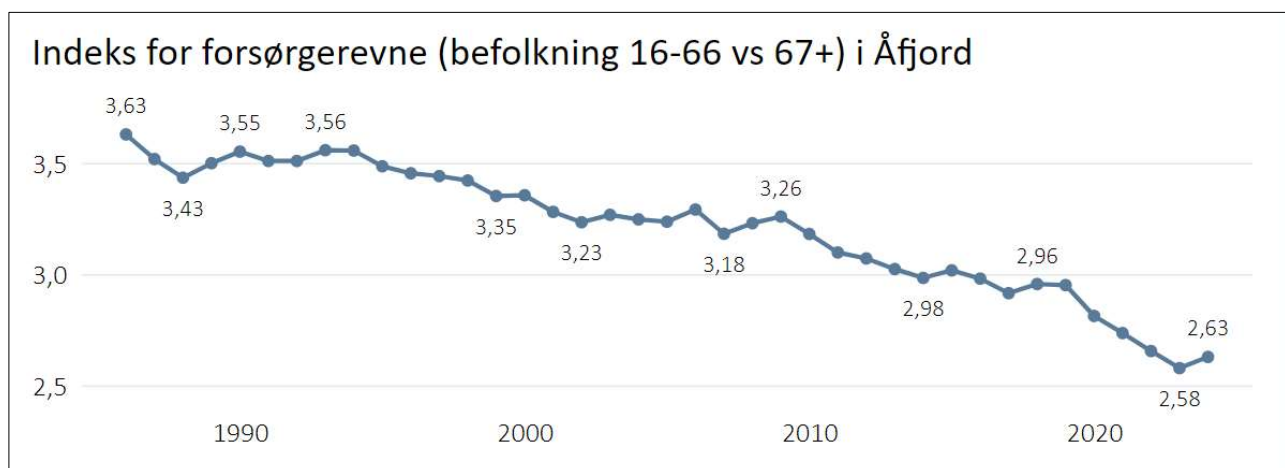
4.1 BEFOLKNING

Befolkningsutviklingen har, etter tiår med betydelig nedgang, flatet ut fra 2008. De siste årene har det vært en liten økning i folketallet. Dette går fram av figur 2.

Figur 2 Befolkningsutvikling i Åfjord kommune fra 1986 fram til i år, per 1. januar.
Kilde: Trøndelag i tall.

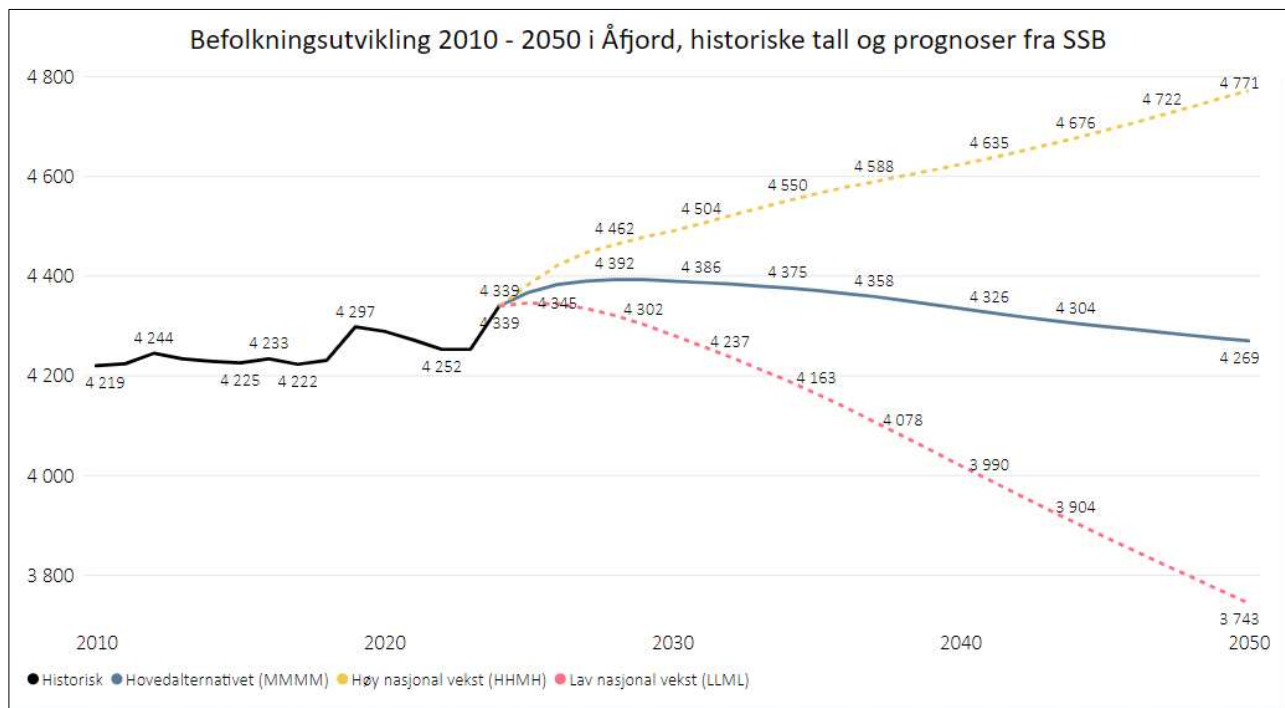
Vel så interessant er alderssammensetningen i befolkningen. Dette kan måles i form av indeks for forsørgerevne. Indeksen viser forholdet mellom den yrkesaktive del av befolkningen (16 – 66 år) og eldre del av befolkningen (67 år og eldre). For eksempel viser en indeks på 3 at det er 3 personer i yrkesaktiv alder per person i eldre del av befolkningen. For Åfjord viser indeksen en nedadgående trend, noe vi har vært kjent med over tid. Indeks for forsørgerevne for Åfjord, fra 1986 til i dag, er vist i figur 3.

Figur 3: Indeks for forsørgerevne, fra 1986 til i dag, for Åfjord kommune.
Kilde: Trøndelag i tall.

Befolkningsprognoser er et viktig verktøy for samfunnsplanleggingen i kommunen. Statistisk sentralbyrå lager årlig befolkningsprognoser basert på historiske befolkningsstall og endringer som skjer i verden. Figur 4 viser befolkningsprognoser for Åfjord fram til 2050. Hovedalternativet viser den mest sannsynlige utviklingen. Denne viser en liten nedgang for Åfjord sin del i perioden.

Figuren viser to alternative prognoser, basert på henholdsvis høy nasjonal vekst og lav nasjonal vekst i befolkningen. Spriket mellom alternativene er stort. Det tilsier at det er betydelig usikkerhet knyttet til prognosen.

Figur 4: Befolkningsutvikling fram til i dag og prognose for befolkningsutviklingen fram mot 2050. Hovedalternativet viser det mest sannsynlige forløpet.

Kilde: Trøndelag i tall.

4.2 FOLKEHELSE

Kommunen har per i dag ikke utarbeidet oversiktsdokument for folkehelse.

Arbeidet med boligsosial plan er under utarbeiding.

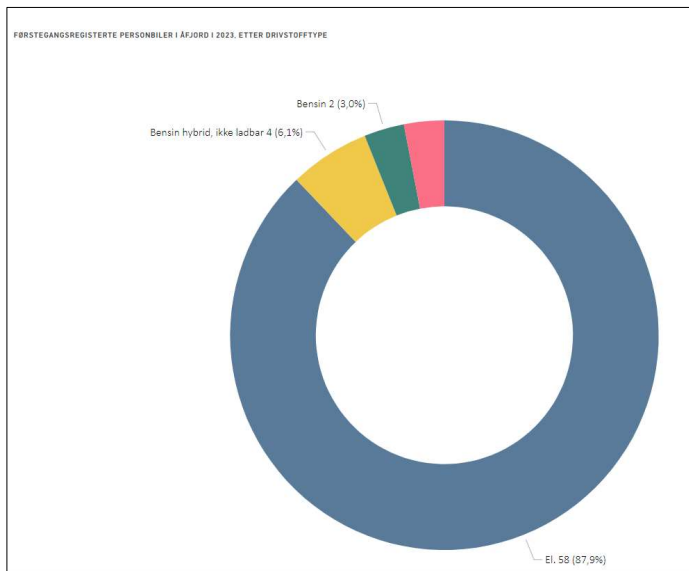
4.3 SAMFERDSEL

Hovedfarleden langs kysten passerer Åfjord. Dette utgjør en betydelig sjøtransport, men det er relativt få skipsanløp i havnene i Åfjord. I perioden 01.01.2020-31.12.2023 er det registrert 17 skipsanløp.

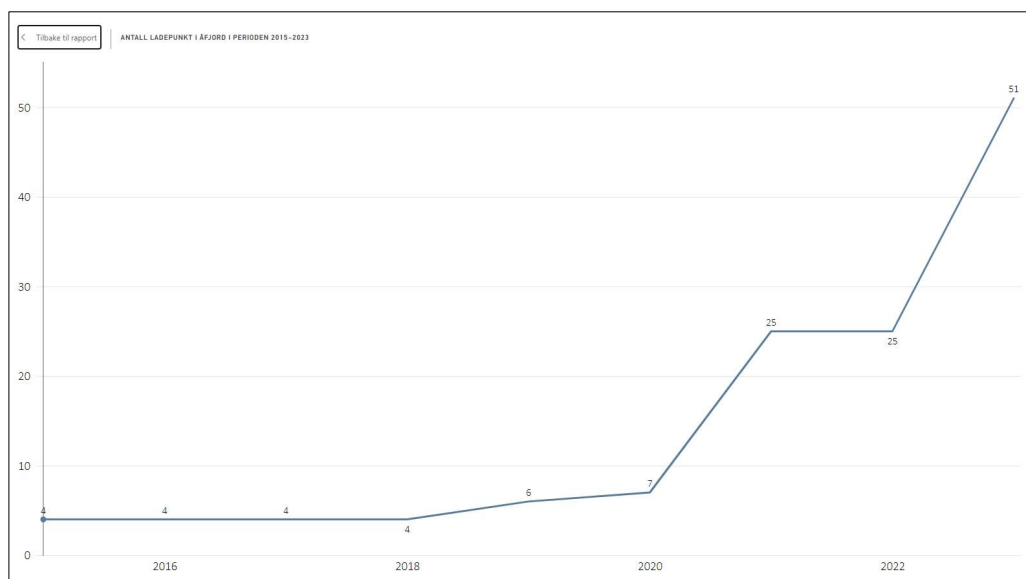
Skipsfarten i hovedfarleden gjør seg utslag i tallene for klimagassutslipp i Åfjord, da utslipp som skjer innenfor kommunens grenser registreres på kommune. Dette går fram av figur 8 i kapittelet *Klimautfordringer og samfunnsikkerhet*.

Personbilparken har hatt en kraftig dreining mot elbiler på bekostning av biler drevet med fossilt drivstoff. Av nyregistrerte personbiler i 2023 var el-bilandelen 87,9 %, se figur 5.

Parallelt har det skjedd en utbygging av offentlige ladepunkter for elbil. I 2023 var det 51 ladepunkter i Åfjord. 15,7 % av disse er hurtigladere, se figur 6.

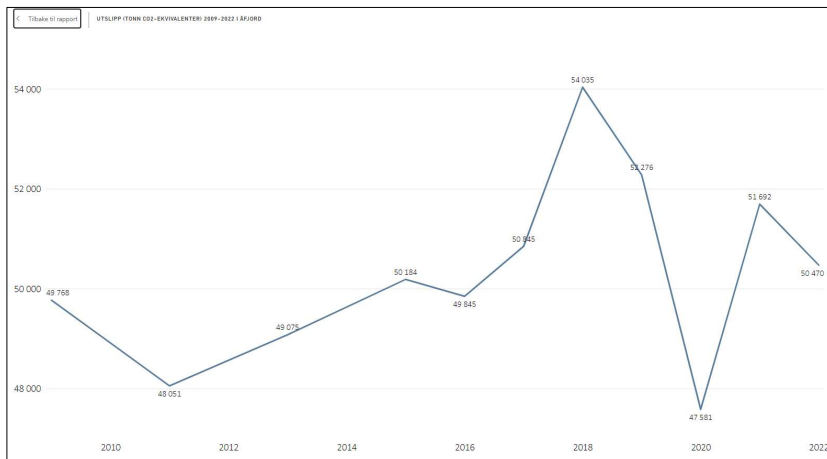
Figur 5: Fordelingen av nyregistrerte personbiler i 2023 etter drivstofftype.
Kilde: Trøndelag i tall.

Figur 6: Utviklingen i ladepunkter for el-bil i Åfjord i perioden 2015-2023.
Kilde: Trøndelag i tall.

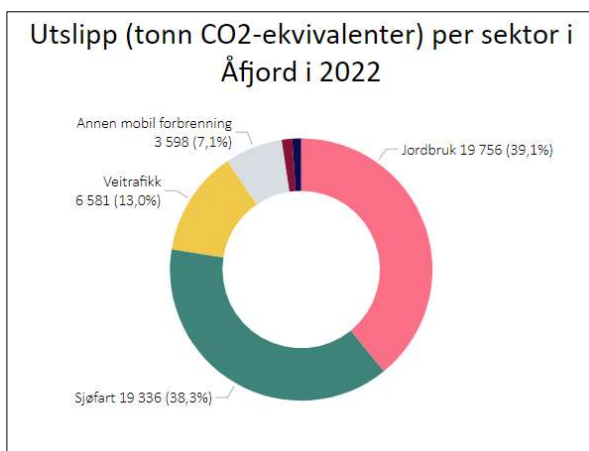
4.4 KLIMAUTFORDRINGER OG SAMFUNNSSIKKERHET

Klimagassutslipp i Åfjord kommunen var omtrent på samme nivå i 2022 som de var i 2009, målt i CO²-ekvivalenter, se figur 7. Det har vært variasjon i mengden utslipp av klimagasser i perioden 2016 til 2022.

Figur 7: Klimagassutslipp, målt i CO²-ekvivalenter i perioden 2009-2022.
Kilde: Trøndelag i tall.

Sektorene som bidrar mest til klimagassutslipp i Åfjord er jordbruk med 39,1 % og sjøfart med 38,3 %. Utslipp fra veitrafikken utgjør 13,0 %. Dette er fordelingen i 2022, se figur 8.

Figur 8: Klimagassutslipp i Åfjord i 2022 fordeling på sektorer.
Kilde: Trøndelag i tall.

Norsk klimaservicesenter har utarbeidet klimaprofil for Sør-Trøndelag, <https://klimaservicesenter.no/kss/klimaprofiler/sor-trondelag>. Klimaendringene vil for Sør-Trøndelag særlig føre til behov for tilpasning til kraftig nedbør og økte problemer med overvann, jordskred og flomskred, samt havnivåstigning og stormflo, figur 9.

Figur 9: Oversikten viser forventede endringer i klima, hydrologiske forhold og naturfarer som kan ha betydning for samfunnsikkerheten. Dette viser forventede endringer fra perioden 1971-2000 til perioden 2071-2100. Kilde: Norsk klimaservicesenter.

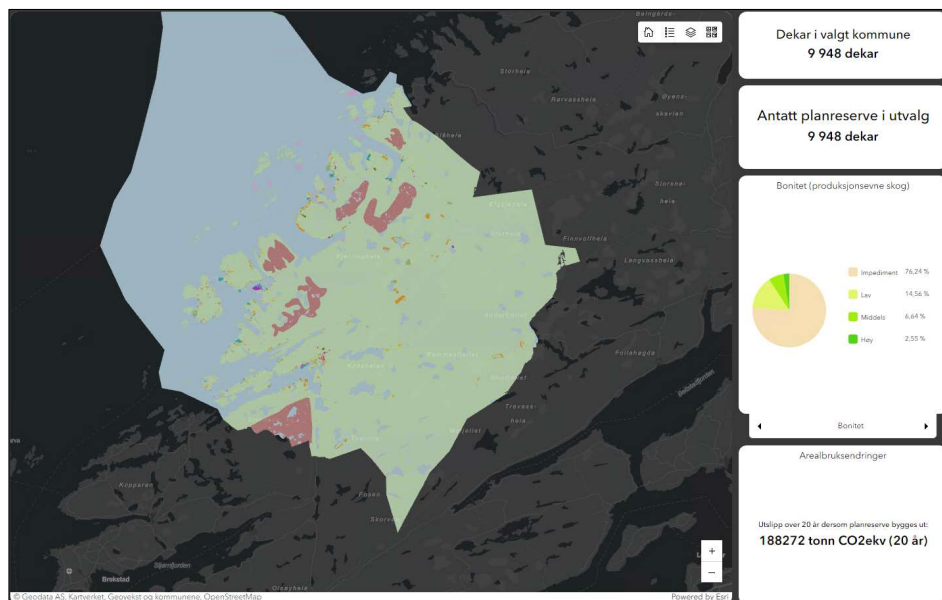
Kommunen har relativt fersk helhetlig ROS og overordnet beredskapsplan. Det vil være et løpende behov for revidering av disse.

Gjennom arbeidet med kommuneplanens arealdel vil det, i den grad kapasiteten tillater det, bli gjort ny vurdering av utbyggingsområder som ligger i planen med tanke på tilpasning til klimaendringer og samfunnsikkerhet. Planvask, vurdering og eventuelt oppheving av gamle reguleringsplaner, gir oss tilsvarende mulighet til å gjøre tilpasninger.

4.5 AREALFORVALTNING

Nedbygging av natur er den største enkelttrusselen mot natur og biologisk mangfold i dag. Ikke minst har NRK-serien Oppsynsmannen satt søkelyset på temaet. Også i Åfjord har nedbygging av natur vært betydelig de senere årene, i første rekke gjennom etablering av store vindkraftanlegg. Det stiller krav til bevisst økonomisering av våre arealer i tiden som kommer.

I gjeldende planverk har vi en god del reserver i form av arealer som er satt av til ulike utbyggingsformål, men som ikke er utbygd. Trøndelag fylkeskommune har utarbeidet en kartløsning for arealregnskap som viser planreservene i den enkelte kommune, <https://experience.arcgis.com/experience/0d379110e6f241ad89e83682568e61fa>. For Åfjord sin del har vi en planreserve som er beregnet til nærmere 10 000 daa, figur 10. Størstedelen av dette er reserver satt av til fritidsbebyggelse, med en reserve på 6678 daa. Selv om opplysningene som leses ut av kartet må leses med en viss kritisk sans, gir det et tydelig bilde på størrelsen av arealreservene i planverket.

Figur 10: Kartet og opplysningene til høyre i figuren viser planreserven i Åfjord kommune. Det vil si arealer som i gjeldende arealdeler og reguleringsplaner er satt av til utbyggingsformål, men som ikke er utbygd. De markerte vindkraftområdene (rødt) er ikke med i planreserveberegningen. 6678 daa av dette er reserver satt av til fritidsbebyggelse.

Gjennom arealforvaltningen har kommunen også et ansvar for at mineralressurser ikke bygges ned.

Åfjord kommune er i gang med utarbeiding av arealdelen til kommuneplanen. Nødvendige vurderinger av de forhold som er nevnt ovenfor, vil bli gjort i dette planarbeidet. Til grunn for arbeidet med arealdelen legges også arealstrategien som er nedfelt i samfunnsdelen.

4.6 ØKONOMI OG KOMMUNAL TJENESTEYTING

De økonomiske rammene for kommunen har blitt strammere de siste årene. Inntektene flater ut, til tross for betydelige merinntekter fra eiendomsskatt og produksjonsavgifter på vindkraft. Kostnadene er økende, selv om økningen er mindre enn det pris- og lønnsveksten skulle tilsi. Kommunens økte fokus på kostnadskontroll har allerede gitt resultater.

Det er i løpet av 2024 gjennomført en omstillingsprosess, med nedbemanning. Det betyr at det er færre hoder og hender igjen til å løse de kommunale oppgavene. Ikke minst skal kommunen omstilles til å møte en aldrende befolkning med færre yrkesaktive. Dette vil kreve av oss at vi tenker nytt og finner smartere måter å løse oppgavene på.

5 VIDEREFØRING AV PÅSTARTET PLANARBEID

5.1 REVISJON AV KOMMUNEPLANEN

Kommuneplanens samfunnsdel, vedtatt 2022, er forholdsvis fersk. Det anses ikke som nødvendig med rullering av denne i inneværende valgperiode.

Det er behov for ny arealdel til kommuneplanen. Dette arbeidet er satt i gang, og videreføres.

5.2 KOMMUNEDELPLANER

Geografiske kommunedelplaner, for Stokksund, Lauvøya, Linesøya, Dragseid og Åfjord sentrum, blir tatt inn i ny arealdel og vil oppheves ved vedtak av denne.

Det ble i 2022 startet opp arbeid med kommunedelplan for naturmangfold. Grunnet kapasitetsutfordringer har arbeidet stoppet opp. Det er ønskelig å videreføre dette arbeidet i inneværende valgperiode.

5.3 TEMA- OG SEKTORPLANER

Det er gjennomført en kartlegging av friluftsområder for tidligere Roan kommune. Foreløpig er ikke denne vedtatt. For tidligere Åfjord kommune er slik kartlegging gjennomført tidligere.

Det er satt i gang arbeid med felles beiteplan for Fosen-kommunen. Arbeidet ledes av en styringsgruppe, med prosjektleder plassert i Ørland kommune.

Utarbeiding av temaplan «Leve hele livet» er satt i gang. Dette er en satsing for å skape samfunn hvor det er godt å bli gammel.

Annet planarbeid som er satt i gang og som skal videreføres:

- Boligsosial plan
- Plan for forebyggende arbeid blant barn og unge
- Arbeidsgiverstrategi – strategi for å rekruttere og beholde medarbeidere
- Digitaliseringsstrategi

6 NYE PLANER OG REVIDERINGER I VALGPERIODEN

6.1 PLANER MED PROSESSKRAV ETTER PLAN- OG BYGNINGSLOVEN

Planvask – gjennomgang og oppheving av gamle reguleringsplaner	Sektor landbruk og tekniske tjenester
Reguleringsplan – Gang- og sykkelveg Monstad-Strand	Sektor landbruk og tekniske tjenester
Reguleringsplan Kleivan industriområde - reguleringsendring	Sektor landbruk og tekniske tjenester
Reguleringsplan – Monstad industriområde	Sektor landbruk og tekniske tjenester

6.2 ANDRE PLANER

Klima- og miljøplan	Rådmannen
Økonomiplan – rulleres årlig sammen med budsjett	Rådmannen (økonomi)
Helhetlig ROS	Rådmannen (personal)
Overordnet beredskapsplan inkludert plan for kommunal kriseledelse	Rådmannen (personal)
Overordnet kompetanseplan	Rådmannen (personal)
Overordnet HMS-plan – revisjon	Rådmannen (personal)
Åfjord kommunes internkontrollsystem	Rådmannen (personal)
Helse- og omsorgsplan	Sektor helse
Virksomhetsplan for barnehage	Sektor oppvekst
Virksomhetsplan for skole	Sektor oppvekst
Virksomhetsplan for inkludering	Sektor oppvekst
Vannforsyning – nettanalyse med tiltaksplan	Sektor landbruk og tekniske tjenester
Trafikksikkerhetsplan	Sektor landbruk og tekniske tjenester
Hovedplan – kommunale veier	Sektor landbruk og tekniske tjenester
Hovedplan for avløp og vannmiljø	Sektor landbruk og tekniske tjenester
Kulturminneplan	Sektor kultur
Plan for idretts- og friluftsanlegg	Sektor kultur

KILDER

Arealregnskap, Trøndelag fylkeskommune,
(<https://experience.arcgis.com/experience/0d379110e6f241ad89e83682568e61fa>)

Kommunal planstrategi 2020-2023, Åfjord kommune

Kommunal planstrategi – veileder, Miljødepartementet
(<https://www.regjeringen.no/contentassets/83801c9c858d402ea2958e1930fc421a/t-1494.pdf>)

Kommuneplanens samfunnsdel 2022-2034, Åfjord kommune
(https://www.afjord.kommune.no/_f/p3/ia0d7a35b-e247-46f5-bdd9-82d7bfb773dd/kommuneplanens-samfunnsdel-endelig.pdf)

Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2023-2027, Kommunal- og distriktsdepartementet
(<https://www.regjeringen.no/contentassets/d71a3e61e774485fb4a98cab9255e53f/no/pdfs/nasjonale-forventninger-2023-2027-bokmaal.pdf>)

Nasjonal transportplan 2022-2033, Meld. St. 20 (2020-2021)
(<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-20-20202021/id2839503/?ch=1>)

Norsk klimeservicesenter (<https://klimaservicesenter.no/>)

Regional planstrategi (024-2027) (https://www.trondelagfylke.no/globalassets/dokumenter/plan-og-areal/regional-planlegging/tfk_regionalplanstrategi_2024_27_vedtatt_korr13aug.pdf)

Trøndelag i tall (<https://trondelagitall.no/>)